

Cool Súdwest

HOE GAAT HET MET DE JONGEREN IN SÚDWEST-FRYSLÂN?

Súdwest-Fryslân is een van de 6 Nederlandse koplopergemeenten die onderzoekt welke elementen uit het IJslandse preventieprogramma Planet Youth passen in de Nederlandse preventieaanpak. Dit gebeurt onder de naam Cool Súdwest. Met Cool Súdwest zetten we in op het versterken van beschermende factoren en verminderen van risicofactoren in de omgeving van de jongeren. Door beschermende factoren zoals ouderbetrokkenheid en zinvolle vrijetijdsbesteding te versterken, beïnvloed je het gedrag van jongeren op een positieve manier. Hierdoor verwachten we dat ze minder verleid worden tot alcohol- en middelengebruik. En zo op een gelukkige en gezonde manier de volwassenheid bereiken.

Een belangrijk kenmerk van het IJslands model is de datagedreven aanpak; meten is weten. Daarom bevragen we iedere twee jaar alle vierde klassers die in onze gemeente naar het Voorgezet Onderwijs gaan. De resultaten gebruiken we als een ijkpunt om ons beleid te verfijnen. In november en december 2020 hebben 585 jongeren uit Súdwest-Fryslân van klas 4 die naar het voortgezet onderwijs in de gemeente gaan een vragenlijst ingevuld. Gemiddeld was de respons 70%. Dit varieerde per school van 55% tot en met 100%.

Opleiding	praktijkonderwijs	VMBO kb	VMBO gt	Havo	VWO
2018	0,1%	16,1%	32,0%	31,0%	20,7%
2020	0,2%	9,2%	30,6%	33,5%	26,5%

Leeftijd	14 jaar	15 jaar	16 jaar	17 jaar	18 jaar of ouder
2018	2,3%	63,3%	29,4%	4,7%	0,2%
2020	3,2%	67,2%	26,8%	2,6%	0,2%

Geslacht	jongens	meiden
2018	47,2%	52,7%
2020	45,5%	54,0%

Een ander belangrijk kenmerk van het IJslands model is de 'community based' aanpak. Samenwerking met de professionals die zich richten op jongeren én ouders is van cruciaal belang. Samen zijn wij verantwoordelijk voor een gezonde en gelukkige jeugd.

Invloed Covid-19

In deze factsheet staan de resultaten van 2018 en 2020. Naast onze aanpak heeft ook Covid-19 invloed gehad. **Bij de resultaten waar Covid-19 mogelijk van invloed is geweest, staat dit vermeld.** Daarnaast zijn er ook aanvullende vragen gesteld over de invloed van Covid-19. Deze resultaten zijn te vinden op de laatste pagina.

Middelengebruik

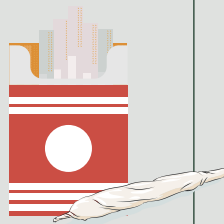
Het gebruik van alcohol en middelen wordt als één van de belangrijkste risico's gezien in puberteit. Riskant gedrag wordt aangewakkerd waardoor gewelds-, verkeers- en seksuele delicten kunnen ontstaan. Daarnaast heeft het gebruik invloed op de hersenen wat leerachterstanden en psychiatrische aandoeningen tot gevolg kan hebben.

MIDDELENGEBRUIK

2018

DE AFGELOPEN 30 DAGEN

- 17 % heeft gerookt
- 8 % heeft gerookt met e-smoker
- 55 % heeft alcohol gedronken
- 20 % is dronken geweest.

VOOR HUN 13^E JAAR GEBRUIKTE

- 17 % alcohol
- 8 % sigaretten
- 8 % e-smoker
- 3 % cannabis

WAAR DRINKEN JONGEREN ALCOHOL?

- 27 % thuis
- 39 % bij anderen thuis
- 35 % in een uitgaansgelegenheid
- 13 % jeugdhonk en jeugdcentrum
- 5 % schoolfeest

VOLGENS DE JONGEREN ZIJN OUDERS TEGEN

- 85 % roken
- 82 % dronkenschap
- 61 % cannabis
- 94 % e-smoker

JONGEREN EXPERIMENTEREN IN PUBERTIJD MET DRUGS. WAT HEBBEN ZE OOIT GEBRUIKT?

- 15 % slaap- of kalmeringspillen zonder recept
- 17 % cannabis
- 4 % lijm snuiven
- 12 % lachgas

2020

DE AFGELOPEN 30 DAGEN

- 12 % heeft gerookt
- 5 % heeft gerookt met e-smoker
- 45 % heeft alcohol gedronken
- 17 % is dronken geweest.

VOOR HUN 13^E JAAR GEBRUIKTE

- 22 % alcohol
- 7 % sigaretten
- 5 % e-smoker
- 3 % cannabis

WAAR DRINKEN JONGEREN ALCOHOL?

- 24 % thuis
- 32 % bij anderen thuis
- 18 % in een uitgaansgelegenheid
- 8 % jeugdhonk en jeugdcentrum
- 5 % schoolfeest

VOLGENS DE JONGEREN ZIJN OUDERS TEGEN

- 86 % roken
- 90 % dronkenschap
- 59 % cannabis
- 93 % e-smoker

JONGEREN EXPERIMENTEREN IN PUBERTIJD MET DRUGS. WAT HEBBEN ZE OOIT GEBRUIKT?

- 10 % slaap- of kalmeringspillen zonder recept
- 14 % cannabis
- 5 % lijm snuiven
- 4 % lachgas

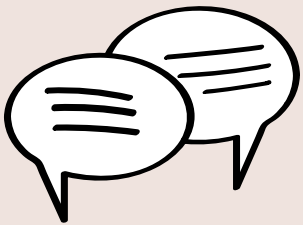

Alcohol is het meest gebruikte middel onder jongeren. 1 op de 5 ouders accepteert dit.

Ouderbetrokkenheid is een belangrijke beschermende factor. Juist in de puberteit; ook al lijkt het soms dat kinderen zich niets van hun ouders aantrekken, is het tegenovergestelde juist waar. Volgens de grondleggers van het IJslands model zijn ouders de belangrijkste beschermende factor in het leven van hun kind. Door warmte en steun te geven, met elkaar tijd door te brengen, regels te stellen en te monitoren kunnen ouders een belangrijke beschermende factor zijn in het voorkómen van middelengebruik.

INVLOED VAN OUDERS

ONDERSTEUNING

Percentage jongeren dat aangeeft dat het makkelijk of heel makkelijk is ondersteuning te krijgen van ouders over:

2018

- 83 % advies over schoolwerk
- 84 % gesprekken over persoonlijke zaken
- 88 % bezorgdheid en betrokkenheid
- 59 % brengt (bijna) altijd door de week tijd door met ouders
- 58 % brengt vaak of (bijna) altijd tijd in het weekend door met ouders
- 94 % van de ouders weet vaak of bijna altijd waar hun kind is op zaterdagavond

2020

- 83 % advies over schoolwerk
- 80 % gesprekken over persoonlijke zaken
- 89 % bezorgdheid en betrokkenheid
- 60 % brengt (bijna) altijd door de week tijd door met ouders
- 59 % brengt vaak of (bijna) altijd tijd in het weekend door met ouders
- 93 % van de ouders weet vaak of bijna altijd waar hun kind is op zaterdagavond

INVLOED VRIENDEN/LEEFTIJDGENOTEN

Percentage jongeren dat aangeeft dat het soms nodig is om te gebruiken om bij een vriendengroep te horen.

2018

- 8 % sigaretten te roken
- 15 % alcohol te drinken
- 7 % wiet of hash te roken

2020

- 6 % sigaretten te roken
- 9 % alcohol te drinken
- 5 % wiet of hash te roken

JONGEREN OVER SCHOOL

2018

89 %	voelt zich vaak of bijna altijd veilig op school
8 %	voelt zich vaak of bijna altijd slecht op school
24 %	verveelt zich op school
11 %	is slecht voorbereid op lessen
9 %	vindt naar school gaan zinloos
11%	verzuim 3 of meer dagen i.v.m. ziekte
5%	verzuim 1 of meer dagen spijbelen

2020

81 %
8 %
26 %
13 %
9 %
24%
6%

Vrije tijd

Eén van beschermende factoren is een zinvolle vrijetijdsbesteding. Jongeren hebben gemiddeld zo'n 40 uren vrije tijd per week (bron: Trimbos). Als jongeren in de vrije tijd uitgedaagd worden en hun talenten zoveel mogelijk benutten, voelen ze zich beter, meer gewaardeerd en vervelen ze zich minder. Uit vele onderzoek blijkt dat hoe meer een puber zich verveelt, hoe meer riskant gedrag hij zal vertonen (en hoe meer er wordt gedronken). Andersom geldt dit trouwens ook: jongeren die meer riskant gedrag vertonen, vervelen zich vaker. Door te ontdekken waar hun talenten liggen en te stimuleren dat zij actief zijn in hun vrije tijd ontwikkelen zij zich in positieve zin.

VRIJE TIJD

2018

42 %	is in de afgelopen week minstens een keer van huis na middernacht
43 %	sport 3x in de week bij een vereniging/team
6 %	neemt deel aan georganiseerde activiteiten (minimaal 3x per week)

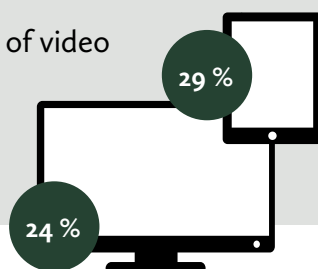
2020

31 %	is in de afgelopen week minstens een keer van huis na middernacht
33 %	sport 3x in de week bij een vereniging/team
5 %	neemt deel aan georganiseerde activiteiten (minimaal 3x per week)

Jongeren besteden gemiddeld minstens 3 uur per dag aan:

24 %	kijken van series, films of video
29 %	sociale media
13 %	spelen van games

WELZIJN

2018

van de jongeren

2020

60 %	slaapt 8 uren of meer	50 %
9 %	geeft aan snel boos of geïrriteerd te zijn	13 %
6 %	hulde snel of wilde huilen de afgelopen week	12 %
6 %	voelde zich somber of droevig in de afgelopen week	11 %
3 %	werd niet meer blij van dingen doen in de afgelopen week	6 %
82%	voelt zich lichamelijk sterk en gezond	87%
90%	voelt zich gelukkig	84%
24%	wil graag blijven wonen in hun wijk ook als ze ouder zijn	27%
26%	vindt dat er veel dingen te doen zijn met leeftijdsgenoten in hun wijk	27%

WAAR STAAN WE NU?

ALGEMENE TRENDS

- Het middelengebruik is afgenomen onder de jongeren, maar blijft hoog.
- De peerpressure onder jongeren is afgenomen.
- De ouderbetrokkenheid blijft hoog en meer ouders zijn tegen dronkenschap (toename NIX18draagvlak).
- **De mentale gezondheid onder jongeren en vooral onder meisjes is afgenomen.**

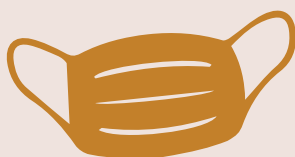

WAT IS IN GANG GEZET?

- Meer aandacht voor een gezonde puberteit (leefstijl/NIX18). Basis voor preventieprogramma gelegd.
- Ouderpanel opgezet.
- Besloten facebookgroep (± 100 leden) voor ouders waar ze elkaar kunnen ondersteunen.
- Nauwere samenwerking met de ouderraden van de scholen.
- Meer inzicht in beschermende- en risicofactoren rondom jongeren.
- Betere samenwerking tussen netwerkpartners die gericht zijn op jongeren.
- Hogere jongerenparticipatie door inzet van Instagram (± 1500 volgers).
- Goed netwerk rondom jongeren, waardoor meer zinvolle vrijetijdsbesteding plaatsvindt. Bijvoorbeeld de klussendienst.

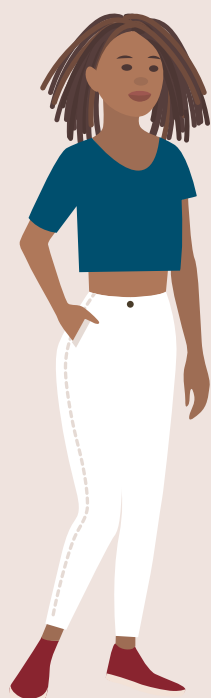

CORONA

13% van de jongeren heeft het coronavirus gehad (bevestigd met een test) of denkt het coronavirus te hebben gehad (maar is niet getest)

19% van deze jongeren voelde zich redelijk tot ernstig ziek

	beter/meer door coronacrisis	slechter/minder door coronacrisis	onveranderd	niet van toepassing
algemene gezondheid	12%	14%	74%	-
financiële situatie	16%	8%	75%	-
relatie met ouders/verzorgers	18%	6%	77%	-
relatie met vrienden	25%	9%	66%	-
bewegen	22%	27%	43%	8%
roken	5%	3%	19%	73%
alcohol	12%	10%	30%	49%
controle	13%	14%	58%	16%
angstig	15%	6%	39%	41%
depressief	18%	4%	30%	49%
eenzaam	23%	4%	30%	44%
stress	28%	9%	37%	26%
mantelzorg	4%	2%	27%	67%
vrijwilligerswerk	2%	6%	24%	68%

VRAGEN OF OP DE HOOGTE BLIJVEN?

Heb je vragen, wil je op de hoogte blijven, heb je ideeën of wil je meedenken? Mail dan naar coolswf@ggdfryslan.nl. Akke Hofstee (GGD), Susan Dijkstra (GGD) en Dieuwke Schotanus (Gemeente Súdwest-Fryslân).